

Vlaamse Vereniging voor Ruimte en Planning vzw

ir. Tom Coppens
Inkomend voorzitter

Hoorzitting commissie Vlaams Parlement
Versnelling maatschappelijk belangrijke
investeringsprojecten

18 januari 2010

VRP

- vzw (1000 leden)
 - ruimtelijke planners en stedenbouwkundigen
 - draagvlak duurzaamheid en ruimtelijke kwaliteit
 - ontmoetingsplaats, platform en aanspreekpunt
- vorming en activiteiten
 - Werelddag, Plandag, lezingen, Masterclass, studiedagen...
 - provinciale rondes GECORO en PROCORO...
- informeert (over) vakwereld
 - driemaandelijks vakblad Ruimte
 - Jaarboek stedenbouw en ruimtelijke planning
 - digitale Nieuwsbrief en Nieuwsflits
 - www.vrp.be

Inhoud presentatie

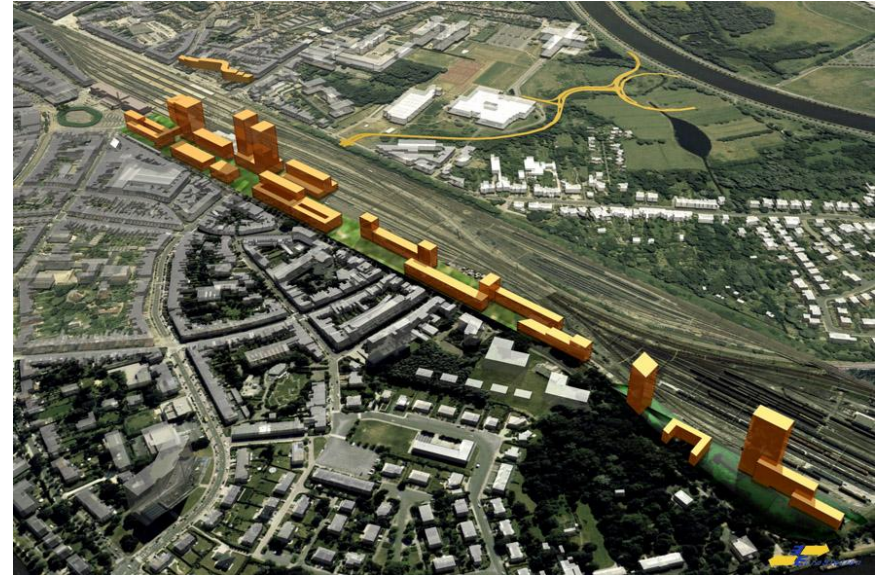
- analyse tijdsbeslag grote (infrastructuur) projecten
- aanbevelingen voor versnelling
- juridische procedures bij grote projecten

Doorlooptijd grote projecten

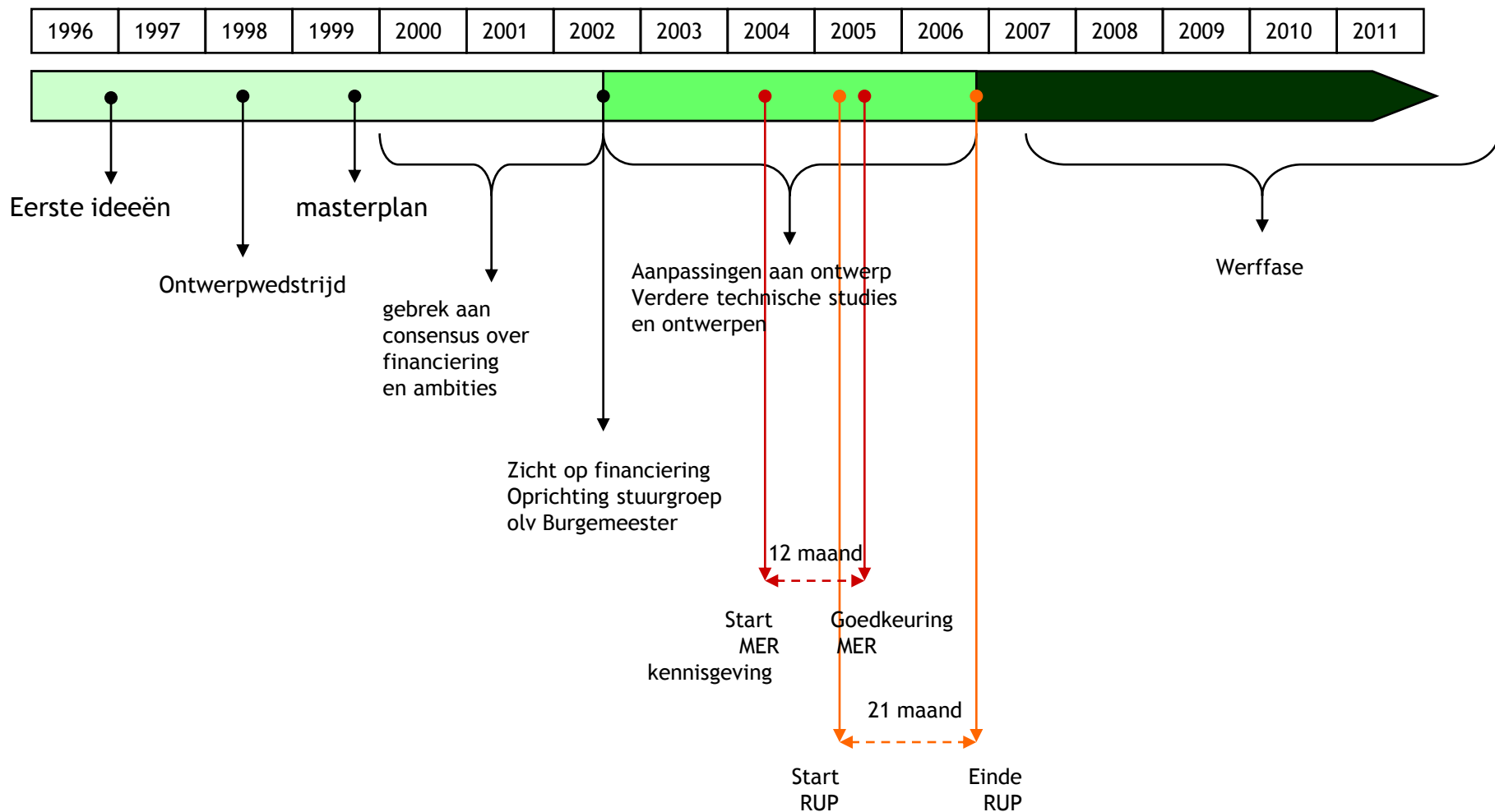
- vanaf eerste ideeën tot realisatie
 - infrastructuurwerken: 10 tot 40 jaar
 - stadsontwikkelingsprojecten: 10 tot 20 jaar
 - bedrijventerreinen: 5 tot 10 jaar

Gent Sint-Pieters 20 jaar

- stationsomgeving Gent Sint-Pieters
 - kantoren
 - weginfrastructuur en parking
 - vernieuwing infrastructuur
 - trein, tram en bus
- eerste ideeën: 1996 - 1997
- klaar: 2017
- duur: minimum 20 jaar
 - beschouwd als snel en efficiënt project
 - maatschappelijke weerstand

Tijdsbeslag grote projecten

Aandeel procedures

- initiatie (fase 1): **6 jaar** - vooral zoektocht naar project en middelen
- ontwerp en besluitvorming (fase 2): **4 jaar**
- uitvoering (fase 3): **10 jaar**
- procedures MER en RUP in dat alles: **1,5 à 2 jaar**
 - 20% tijd besluitvorming
 - 10% hele doorlooptijd
- conclusie over tijdsbeslag grote maatschappelijke projecten
 - wetgeving en procedures zorgen niet voor grootste tijdsbeslag
 - meeste tijd zit in besluitvorming
 - **50% snellere procedures leiden tot 5% snellere doorlooptijd**

Tijdsverlies door besluitvorming

- draagvlak sleutelactoren onvoldoende getoetst of opgebouwd
 - bij sleutelactoren: investeerders, andere beleidsniveaus of sectoren
 - belangen sleutelactoren niet ernstig genomen
- draagvlak lokale bevolking onvoldoende getoetst of opgebouwd
- te snel voor één project kiezen
 - zonder grondige afweging van alternatieven
 - zonder toetsing financiële, ruimtelijke en milieutechnische haalbaarheid
 - dat éne project móét vervolgens als beste uit MER komen
- project kadert te weinig in sterke geïntegreerde visie of doelstelling
 - single issue-projecten zoals voetbalstadions, weginfrastructuur, gevangenissen...

Aanbevelingen

- basis van een project
 - geïntegreerde doelstellingen en visie
 - brede consensus over doelstellingen en visie
- gebiedsgerichte benadering van projecten
 - integreer projecten in omgeving
 - speel met het project in op lokale behoeften
 - zoek naar een win-winsituatie tussen lokale en bovenlokale belangen
- onderzoek tijdig en grondig alternatieven van projecten
 - ontwerpend onderzoek als iteratief onderzoeksinstrument
 - voer maatschappelijk debat over alternatieven
- gebruik integratiemogelijkheden MER - RUP

Aanbevelingen

- open en transparante besluitvorming
 - wees transparant
 - betrek sleutelactoren en burgers in vroege fase

- voer procesregie en procesmanagement
 - publiek-publieke afstemming

Juridische procedures

- meer procedures individuen en actiecomités bij Raad van State
 - weinig andere kanalen voor burgers, geraakt in eigenbelang
 - hoorzittingen: vaak eenrichtingsverkeer
 - bezwaarschriften: goed om problemen te detecteren, onvoldoende interactief
 - afstraffen bij verkiezingen: mosterd na de maaltijd
 - actiecomités: leiden zelden tot beleidsverandering
 - juridische procedures: vaak effectief pressiemiddel

- afloop juridische procedures
 - winnen / verliezen
 - verliezen - verliezen: slecht voor iedereen
 - vertraging
 - oplopende kosten

Juridische procedures

- Spoeddecreten? Beperken individuele rechten burgers?
 - wenselijk?
 - democratisch?
 - wiens rechtszekerheid primeert?
 - haalbaar?
 - burger zal andere (rechts)middelen zoeken voor beleidsbeïnvloeding
 - juridische strijd verplaatst zich naar Europa (verdrag van Aarhus)
 - meer referenda en zwaardere mobilisatie?

Voorkomen juridische procedures

- oplossing zoeken in:
 - meer en bredere participatie
 - van bij start en in elke fase proces
 - bekommernis lokale bevolking ernstig nemen
 - tijd bij aanvang geïnvesteerd, levert aan einde van de rit tijdsinstaat op
 - compensatie burgers van wie belangen worden aangetast / conditionele compensatie bij risico's
 - *“Alternative Dispute Resolution of Mediation”*
 - bemiddeling bij conflicten
 - succesvol in Verenigde Staten
 - alternatief voor rechtbank

Besluit

- Wettelijke procedures hebben weinig invloed op doorlooptijd van projecten.
- Zorgvuldige, transparante en open besluitvorming is belangrijker voor snellere doorlooptijd.
- Meer participatie en overleg is de enige haalbare en wenselijke oplossing om juridische procedures te voorkomen.